

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

283

Vragen van het lid **Van Bommel** (SP) aan de minister van Defensie over *het bombardement door een Nederlandse F16 in de provincie Helmand in Afghanistan*. (Ingezonden 2 oktober 2009)

1

Wat was de aanleiding tot het invoeren van luchtsteun in Lashkar Gah op donderdag 1 oktober?¹ Wie vocht met wie en in welke vorm werd tegenstand geboden aan de internationale troepenmacht? Wie vroeg de luchtsteun aan en wat was het doel van die oproep?

2

Hoeveel F-16's zijn ingezet bij de operatie? Welk wapen is precies gebruikt om het huis aan te vallen?

3

Hoeveel dodelijke slachtoffers zijn er gevallen en hoeveel gewonden? Hoeveel vrouwen, kinderen of ongewapende personen waren daarbij te betreuren? Zijn daarbij ook strijders getroffen? Is het waar dat het daarbij gaat om een boer, zijn vrouw en hun vier kinderen? Is het tevens waar dat de overige drie slachtoffers gasten waren van dit gezin?²

4

Wist de piloot, dan wel degenen die de luchtsteun aanvroegen, dat er burgers in het huis waren? Indien ja, waarom is er toch besloten tot gebruik van dit wapen?

5

Was het werkelijk nodig een bom te gebruiken om de strijders uit te schakelen? Is het waar dat één bom is gebruikt of zijn er meer bommen ingezet?

6

Was na de explosie meteen duidelijk hoe de situatie was?

7

Op welke wijze denkt u dit soort gewelddaden te voorkomen in de toekomst?

8

Deelt u opvatting dat generaal Van Uhm voorbarig is door zijn uitspraak dat alle procedures juist zijn gevolgd? Kan dat zonder diepgaand onderzoek worden gesteld?

9

Deelt u de mening dat dit incident slecht is voor het winnen van het vertrouwen van de bevolking van Afghanistan in de strijd tegen Taliban? Indien nee, waarom niet?

¹ De Pers, 1 oktober 2009: «Afghaanse burgerdoden door Nederlandse F-16» <http://www.depers.nl/buitenland/341574/Nederlanders-maken-burgerdoden.html>
² Nieuws.nl, 1 oktober 2009: «Burgerdoden door Nederlandse F-16» http://binnenland.nieuws.nl/570452/burgerdoden_door_nederlandse_f-16

Antwoord

Antwoord van minister **Van Middelkoop** (Defensie) (ontvangen 8 oktober 2009)

1

De luchtsteun werd aangevraagd door Britse militairen in Helmand, nadat zij enige tijd intensief vuurcontact met de Taliban hadden gehad. De F-16 voerde een precisiebombardement uit op een huis in een buitenwijk van Lashkar Gah, de hoofdstad van Helmand, teneinde de Britse militairen op de grond te ontzetten.

2

Bij de operatie waren twee Nederlandse F-16s betrokken. Een van de F-16s heeft een lasergeleide precisiebom (GBU-12) afgeworpen.

3

Als gevolg van dit incident zijn twee volwassenen en zes kinderen om het leven gekomen. Daarnaast is een gewonde gevallen, waaraan ISAF zo snel mogelijk medische zorg heeft verleend. Als gevolg van de inzet zijn tevens vier strijders gedood. Ik betreur ten zeerste dat er als gevolg van deze inzet burgerslachtoffers zijn gevallen. Het mag duidelijk dat wij alles in het werk blijven stellen om burgerslachtoffers te voorkomen.

4 en 5

De piloot van de F16 wist niet dat er burgers in het huis waren.

Voorafgaand aan de inzet was er contact met de betrokken grondtroepen, die meldden geen burgers in de directe omgeving van het doel te hebben waargenomen. Er was voor de piloot ook geen andere aanleiding om aan te nemen dat zich burgers in de buurt bevonden. Er is vervolgens besloten één precisiebom af te werpen omdat ISAF-militairen vanuit het betreffende huis al enige tijd zwaar onder vuur werden genomen. Achteraf bleken in dat huis ook burgers te zitten, onder wie vrouwen en kinderen.

6

Na een explosie is nooit meteen duidelijk hoe de situatie is. Meestal duurt het enige tijd voordat de gevolgen van een operatie precies duidelijk zijn, en bekend wordt of en hoeveel doden en gewonden er aan de zijde van de tegenstander zijn. In dit geval werd vrij snel na het incident duidelijk dat er ook burgerslachtoffers waren.

7 en 9

ISAF is in Afghanistan ter ondersteuning van de Afghaanse autoriteiten en om de Afghaanse bevolking te helpen. De regering betreurt het daarom ten zeerste dat er als gevolg van deze inzet burgerslachtoffers zijn gevallen. Het mag duidelijk zijn dat dit slecht is voor het vertrouwen van de Afghaanse bevolking in haar regering en in ISAF, en dat het draagvlak voor de missie door dit soort incidenten zal afnemen. ISAF en de Nederlandse regering doen er daarom alles aan om burgerslachtoffers te voorkomen. Direct na zijn aantreden heeft de nieuwe COMISAF, generaal McChrystal, de richtlijnen voor de inzet van luchtsteun verder aangescherpt. Deze richtlijnen worden door de Nederlandse *Air Task Force* streng nageleefd. Omdat ISAF-troepen in levensgevaar waren, is in dit geval besloten luchtsteun te verlenen.

Als er onverhoopt toch burgerslachtoffers zijn gevallen als gevolg van een ISAF-actie, zal ISAF er alles aan doen om in gesprek te gaan met stamoudsten en familieleden. De overweging om schadevergoedingen uit te betalen, is een nationale verantwoordelijkheid. Als gevolg van dit incident bekijkt het Verenigd Koninkrijk momenteel op welke wijze de gewonden en nabestaanden kunnen worden ondersteund.

8

De Commandant der Strijdkrachten heeft op basis van de beelden en de operationele *debriefing* van de vlieger gemeld dat de piloot zich aan alle procedures heeft gehouden. Dit neemt niet weg dat het van belang is onderzoek te doen naar deze gebeurtenissen. Conform de geldende afspraken heeft de Koninklijke marechaussee het Openbaar Ministerie ingelicht over deze inzet. Het Openbaar Ministerie heeft op 7 oktober bekend gesteld dat de piloot rechtmatig heeft gehandeld en dat er geen aanleiding is om nader onderzoek in te stellen. Commandant RC/South heeft eveneens een onderzoek naar dit incident ingesteld, en vastgesteld dat alle vereiste procedures inderdaad zijn gevolgd en uitgevoerd. Deze conclusie is overgenomen door COMISAF.